

๗๐๔

บทละครร้อง

เรื่องขุนหลวงพงษ์ปราบชอบ

(ประเพณีรัฐอักษร วิชา)

สำหรับละครหลวง นฤมิตร

ว.ศ. ๑๒๓๗

โรงพิมพ์ศุภการจำรูญ

เลขที่

895.9112

เลข

๒๕๓๔๒๗

เลขที่

๒. ๑๑๗/๗๗๕

๒๖. ๑๗๖

ใบปลิวประกาศ

บพ. ๑๕ พ.ย. ๒๕๒๑

พระราชนิพนธ์

เรื่อง ขุนหลวง พงษ์ปราบ ขอม และดิน ส้มเค็ญพระ

รามาธิบดีที่ ๑, ๑, ค, ๑๑๕

(ประเสริฐอักษร รจนานำหรับนครหลวงนคร
ร, ค, ๑๑๕)

ชุดที่ ๑

(ชุมนุม ทพ) ฉากใน ค่ายหลวงสยามนครกรุง

พช. ๑๑๕ มี ขุนหลวงพงษ์เชษฐาธิราช แด ท้าว

พระยาเสนา สำนัดแม่ทัพนายกอง เจ้าเมืองบาท ๑๑๕

๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕ ๑๑๕

สมเด็จพระบรมราชาธิราช พญมเหศวร, เชษฐาธิราช,

ชาติเฉลิม เสด็จประทับ, พลับพลาไชย, ทพใหญ่ เติม

๒

ชุมนุมทัพ

เพื่อพระนเรศวร
พระนเรศวรมหาราช

มา รบ เริ่ม, บำราปริญ, กัมพูชา พระนาค, ราเมศวร,
ชวน แรก ยก เต๋อยดำ, ถ้ำ แหก, แดก ทัพหน้า จน เต๋ย
พระ, ศรีสัตตดี, น้อง นาค พระราม, ธิบตี, มีโองการ
เชิญ เจษฎา, กวีทา, พลสุพรรณ มาโรมัน, ขอมด้วย,
ช่วย พระหลาน เขาไชยเขมร, เกณฑ์ ระดม, เผยสภาร
อโยธยา, มหาสถาน, ผลิตไพรินทร์ ๒ ๖ คำ เจริญ
(ครัสให้พระรามศวร มา เฝ้า)

จำปาของเทศ ๑ (พวง) ทำอไร, ผลิตพิไชย, ส่ง

ความ ยุทธ ขั้ว กัมพูชา, พวง สัตว์, มั่น ดุ หมั่น ดุ
ขอยุทธ, กัมพูชา, ชาติทิพย์ เอาให้ ดั้น, ดิน แดน, แก่ แค้น
มัน เฮ้ย ขาดักษณ์, หดก แหก, รับ แท้ม สำนั่น ถึง ผู้
ผ่าน, ขแมร์ แต่ง, ให้แข่ง ชัน ผลิต, ขอม, ขอมสัณ, รักช้วน
จง ออก มา, มังคม คัด, ให้ทันใจ ๒ ๔ คำ เจริญ

ขุน หลวง พงษ์ ปราม ขอม

ไทย น้อย ๑ (ถูก คู่) จ้างอาศัยกัน, ถวายบังคม,
บรมบาท ประจักษ์ราชดำเนิน, ส้ม ตรี, หาด ตรีไม่ ประ
ทับ ราช, ะ ตัญจกรณ, อักษรไทย ลง ถวาย, บังคม
ไหว้, รือโยยการ ๒ ๒ คำ เจริญ

กระบอก ๑ (ถูก คู่) ขุน หลวง พงษ์, มิ รุกต์,
บันึก (พงษ์) เสา ทหาร, เข้ม คัก, อักตั้งหาญ รอง
อมาตย์, มหาดไทย, ไชยชาญ เจริญ ราช ดำเนิน, กุไปส่ง,
กัมพูชา ๒ ๒ คำ เจริญ

ลึงทองมอญ ๑ (ถูก คู่) ทหาร อมาตย์, มหาด
ไทย, ใจอาจ รั้ว ราชดำเนิน, กัม เถา, เข้ม เจ้า
หัด น้อม กาย, กราบ ถวาย, บังคม ถา ขุน หันนกรรจ,
ชั้น อาษา, พากันไป ๒ ๒ คำ เจริญ (พอ ราชทูตไป
ดับแล้ว มี หึง ๒ คน แย่ง ทารก กัน แร่ จะ เข้า

๔ ชุม นุม ทัพ
มา เฝ้า ทหาร หาม ก็ เกียง เอะอะ ชุน หดวง พงวั ตรีให้
เบิก มา หน้า พระ ที่ หนึ่ง ดำรัส ตาม)

กตอม ดูก ๑ (หญิง ๓) ดูก ชยม, กินนม,
มา แต่ น้อย อี้ หญิง ก้อย, เกียง แก่ง, จะแย่งได้
(หญิง ๒) ดูก ชยม, กิน นม, มา แต่ไร อี้ หญิง ไพร,
ดู ดู, ว่า ดู มั่น (หญิง ๓) ไร่ มิตา, เป็น กำพรว้า,
ดู ดู ให้ เกียง อี้ โจร เกียง, โกง ดู ข้ำ, จำ ละหวั่น
(หญิง ๒) พ่อ มั่น อด, แต่ พ่อ คดอด, ได้ สาม วัน พัง
อีนั่น, นำ หั้ว ร้อ, แค้น น้อย พวาง ๗ ๔ คำ เจรจา
(เกียง แด แย่ง กัน)

สดาขง ๑ (พงวั) กู จะ คัด, สิ้น ให้, เอา ไหม
หว่า (๒ หญิง) ไปรด เกอะ ปะค้ำ, ดูก ชยม, รับ ส้มข้าง
(พงวั) เข้าย ราชมนั, พัน อ้าย หน, ดู ดง กดาง ให้

ขุน หลวง พงษ์ ปราม ขอม

๕

ไปช้าง, ตะแคง, เด็ก แย่ง ชิง ๗ ๒ คำ เจริญ (หญิง ๑
ว่า ถ้า ไม่ได้เด็ก ทั้ง เป็น ก็ ขอ ผ่า แฉ่ง ให้ ตาม ครัด หญิง
๒ ร้องให้ ว่า ถ้า จะ ผ่า แฉ่ง แล้ว ยอม ให้ เขา หมด ทั้ง เป็น เกิด)

โยน ดาบ ๑ (ถูก คู่) จอม สู้ พรรณ, ครั้น ครัด,
ได้ ทรง พัง คำ วรรค ตั้ง, เด็ก ให้, ไป แก่ หญิง คน
ไม่ ยอม, ผ่า แฉ่ง, เป็น แม่ จริง เอา ศร ยิง, หญิง อีก คน,
ให้ บ่น ไป ๗ ๒ คำ เจริญ (เสนา มา ตย์ ต่าง ถวาย
พระ พรหม พระ ปรี ไชย บาย ยุติธรรม แม่ หญิง ๒ ถวาย
บังคม สรรเสริญ พระ บัญญา พา ดูก ไป ราช มั่น ก็
กุม ตัว หญิง โกง ไป ยิง เสีย ตั้ง รับ ตั้ง) **เช็ด หิ้ง ๕๐๑**

พรหม ณ ดัด นำ เต้า ๑ (ถูก คู่) เจ้า สู้ พรรณ,
ขึ้น ตั้ง, เสว กะ ให้ กุม เหล่า, ท้าว พยา, น้อย โหญ ที่
ถอย ทัพ, ทำ ขับ, ปรา ไชย เอา ตัว ไป, ประหาร ชีวิต,

๖

ชุมนุมทัพ

ผิดใจการ ๗ ๒ คำ เจรจา (จับเสนาต่าง ถัดกัน พระ
ราชา)

ช้างประดาร์งา ๑ (ดูคำ) จึงพระรา, เม
ศักร, อ่อน นนถ บังคนบาท, มาตุลา, ทูต ว่า ขาน (รา
เมศักร) ขอพระทาน, โทษา, ข้างพระมัตถ์ ถดข
งาน, เค็ก แพ้, ได้แก้ตัว ตักมัพุช, ยุทธนา, อาษา ถวาย
มั่น แดก พ่าย, ผิดคำวัด, ให้ตัดหัว เพราะพลึง พดาด,
ประมาท ไป, ใช้เพราะ กัด (ดูคำ) ชุน หลวง พงษ์,
พระ ถรวด กัก, ให้ภาค ทินท์ ๗ ๕ คำ เจรจา
(ขณะนั้น กอง เลื้อ ป่า แมว เขา จับ มหาโจร ๑๑๑๑
มัตนา ครวดี ถาม ครน ทราบ ความ ว่า มัน อุกบั้งอา
เทียว ปล้น ถัดม ข่า เจ้า ทวพิย แดจับ คน ขายวัน
เป็น สัตย์ ก็ ครวดี พิพากษา)

ขุน หลวง พงษ์ ปราม ขอม ๗

ตาม เสร้า ๑ (พงษ์) เกิด เป็น คน, ปล้น ลัก, หมาย ช่ม เหว มี ภู เกรง, บาบ วิบาก, มาก โม หันต์ ไม่
ค้า ขาย, ประทุษร้าย, เขา ดับัน ได้ ฆ่า พัน, แย่ง ยิง,
ซึ่ง คน ทรพิย โจร กรรม, ทำ ชั่ว, เขา ตัว สข เทียว
ทำ ทุกข์, ให้ คน อื่น, ช่ม ชื่น ชับ เป็น คะโร โทะษ, โฉด
ฉกรรจ์, คำ มั่น รับ ดมควร ปรับ, ประหาร ชีวิต, ผลิต
ร้ายแรง ว่า ใจ หวะ, หะ อ้าย ใจ, ทโมน มนุษย์ กู ว่า
ยุ, ตีกรรม หม่ม หว่า, ฤา ข้ำ แกดง ขยอก แก่ ตัว, ขย่า
กตว เช้ง, เร่ง โต แยัง กู แลวง, ที่ ลุด, ยุติกรรม ๗ ๖

คำ เจรจา

ฝรั่ง เดว ตัด ๑ (ลูก กู) โจร ทมิฬ, ยิน รับ
ตั้ง, นั่ง หัว ร่อ ไม่ ย่อ ท้อ, เล็ด ดเนือ, เหล็ด ขบ ชัน
(โจร) ข้ำ พระ บาท, กับ พระ องค์, ทำ ตรง กัน มั่น

๘ ชุ่มชุ่ม ทัพ
โทษา, ชำนั้น, จะ ถึง คาย โทษ พระ องค์, โปรด
ทรง, พินาษา ว่า ควร ชำ, ฤฯ จะ ควร, ทอน ด้วย
หวน ชำบาท ไพร, ใช้ กำถึง, ตำพัง กาย พระ
องค์ เป็น, เจ้า นาย, ร้ายพอ ด ๗ & คำ เจรจา
(ชุน หลวง พังว ักว่า หมน พระ เดชา นภาพ หา พระ องค์
เป็น ไจร ไจร ทดเถียง ว่า ตรัส ให้ ทด จึง ถอด
ที่จริง ก็ เป็น ไจร พรรณ เดียวกัน ผิด แต่ กำถึง แด
พจนตมฺมุติ)
ต้นเพลิง นิง ๑ (ลูกคู่) สัพพรรณะกระษัตริย์,
ตรัสได้ พัง, ไจร บังชาฯ แห่ง พระ ราช, ฤไทย แต้บ, แทนจะ
บ (พังว) จริ่ง ของ มิ่ง, ถึง ใจ, ใช้ หมด คุร คุ
พัง รุ, คัก คว, ชว เหมือน มิ่ง แต่ จน ใจ, ตรัส ใช้,
ให้มารบ บุญ มา พบ, ไจร อดาต, ปราช ที่ หนึ่ง

ขุน หลวง พงษ์ ปราม ขอม ๘
เฮี้ยราช มั่น, ปลัดขย มั่น, ขย้า ตัน คึง เก็บ มา กั้ง, นี
พนาย, ชาย ลำคัญ ๗ & คำ เจริจา (ทรง คบ หั
ราชทาน รางวัล แด โอ วาท โจร ถวาย บังคม ถวาย
พระพร แล้ว ทูล ลา จะ ไป ครว้ กำชับ ให้ เด็ก ทำ ร้าย
ท่าน โจร ตำ ๆ จะ ทูล ขอบ้าง แต่ ไม่ กดำ เดย กลับ ไป)
ดวง พระ ราช ตติ ๑ (พงษ์) กอง ทัพ หน้า,
นั้น พระ รา, เมศวร ยก ตระบัคว, จัต กระ บวน, เจ้า
ทอง ดัน ปีก ขวา พยา, ฝา แก้ว, แก้ว ประ จัน ปีก
ซ้าย นั้น, พยา กำแหง, แผลง พระดัง กอง เกียก กาย,
ชนาย ผดัก, คัก ขำ ของ พยา สอง, เมือง กำ กับ, ทัพ
หลัง ทัพ หลวง, ขุน หลวง พงษ์, ตัว โด่งดัง เทียบ
ทัพ พรัง, พร้อม เขียม, เทรียม ณรงค์ มั่น เจ้า ขอม,
ยัง นิยม, บังคม บาท จะ พินาฏ, นคร ให้, ประโดย

๓๐

ชุมนุมทัพ

ตั้ง ธิบ ถิ่น ทรพัย, จัป ขเตย, เตย พระ วงษ์ ให้แตก

ตง, ต้มโทษ, โฉด ทรยศ ๗ ๖ คำ เจริจา

ไทย เหนือ ๑ (ถกคู่) ทหาร อมาตย์, มหาด

ไทย, ไป กัมพูชา ค้วน ธิบ รุด, กตบ ค่าย, ต้ม หมายถึง

หมด นำ ขแมร์, ทุตา, มา ประหนด บาทบงกช, ทุต ความ,

ตาม ขบวน (ทหาร มหาด) ขอ เตชะ, ไชยะ ถัดด้วย

ผู้พรรณนา นารถ กัมพูชา, รยอ ฤทธิ, มหิศวร แต่

จน ใจ, ได้ได้ ขอม, งอม ประชวร มี วิชา ค้วน, มา

บัง คม, ต้ม พระ ไทย จึง แต่ง อมาตย์, ราชทูต, ถนอง

มา ถวายบรรณา, การ มุ่ง, พัง กรุง ใหญ่ แม่น

ทุเถา, ไรคา, เพตาไร, ขแมร์ ได้ได้, พร้อม พระ วงษ์, จะ

ตรงมา ๗ ๖ คำ เจริจา

ขุน หลวง พงษ์ ปราบ ขอม

๓๓

ฝรั่งคง ๑ (ถูก คຸ່) พังเขยพัง ยั่ว

ขุน

หลวง พงษ์, กรวด กรวด, ตวาดว่า (พงษ์) อ้ายเขมร,

เจน เกเร, หมิ่น เดชา บังอาจ ไซ้, ทูตา, ออก มา เข้า

สู่เจ้า จง, ตั่ง ทูต, คืบ ราชฐาน บรรณาการ, ก็ เอา

ไป, คืบ ให้เขา บอกให้เตรียม, ตัวสู้, ตู ฤทธิ เรา

กู จะเอา, กัมพูชา, ใน คราน ๗ & คำ เจรจา

อก โครง ๑ (ถูก คຸ່) ทูตเฮย ทูตขแมร์ ยัน

รยอ, ท้อแท้, แปล่ เปลี่ยน ศรี กัดตัว ดั้น, บังคม คัด,

ถูก ทิ้ง ที่ ทหาร อาษา, พาวี, จาก ค่าย ไป ๗ ๒

คำ เติด

ทอง ย่อน ๑ (ถูก คຸ່) ตรัด ให้เทียบ, คชาธาร,

สั่งหาญ เค็ก รบ พระฤกษ์, เม็ก นิกาย, พร้อม นายไพร่

ท้าว พยา, เสด็จ ภิรมย์, ดั่ง ใจ หมายถึง ไชย, ใต้ ถ้วน,

ชบวน ทพ ๗ ๒ คำ วรร (แต่จัน เกย)

ตกปลา ๑ (ลูกคู่) จิ้ง พยา, อัน ตำ ทอย,

คอย เอา เหตุ แกดัง ปลอม เพศ, ดั่ง ใจ, กัด ใจ จับ

เป็น ทหาร, ไทย ฝน, คน คง คับ ใจ วาบ วับ, ดั่ง ใจ,

เกรง อาญา จำ นก ร้อง, จ้อง ตา, เห็น ท่า แปลก ก็

ดัง แหวก, แซก ชบวน, ด่วน ไป หา เลี้ยง เหวะ เหวะ, พระยา

ทอง ดั้น, ฝน ภาศร มา เห็น เขมร, แผ่น ฤดา, ดัด ใจ โบก

พระ หัตถ์, ครบ ใจ, จับ ใจ ถ้วน ก็ ทราบ ถ้วน, ขอม

ดำ, ถ้อย คำ ตั้ง นัก อุปราช, บัง ใจ ปลอม, ด้อม มา

ฟัง ขาว คัก ทง, ใจ คัก, พัด ใจ ๗ ๒ คำ เจริญ

(ชำระ)

ขุนทด พงษ์ ปราบ ขอม

๑๓

นาคบริพัตร ๑ (ถูกคู้) จอมโยธี่, มีบุญ, ขุน

พงษ์ ให้คัต หัว, พยา ขอม, ปดอม พด ทดง เป็น

ไชยะฤกษ์, เมิก พหล คน ทง ปวง ได้บ่วง สรวง, สุรา

รักษ์, หดัก สงคราม ๒ ๒ คำ เขตคัง (ฆ่า) ~~คณ~~

มหาไชย ๑ (ถูกคู้) ครัน บรรณ หฤติสมัย

โปก ชงไชย ต้น ช้อง กระ หิม ก้อง กัม ปะนาท จึง พระ

บาท สุพรรณมะพิตร เสด็จ สติดย ศาธาร เค็ดอน

ทวย หาร เหนให้ ยาศวายุธา อธิก สู้ส คัก เชิญพิฆาฏ

ขแมร์ ราชะตักว เร่ง พยุหให้ โหม โรม นคร ให้

ประโดย ถ่ม ช่ม พระวงษ์ให้ ราบ บำ ราบ ให้คร้าม

ยค์ สยาม ถวายกร ๒ ๔ คำ มหาไชยใหม่ กราพนอก

บิต ม่าน

(รับ คึกไทย) ฉาก หน้าพระถ่านใน ราชวัง พระนคร

หลวง คัว ตรี มี มหา อุปราช ราช โอรส ปาตร์ ตรี แด

ท้าว พระยา พระเชมร ถนอง บทะราช

ขึ้น เนาะ รับ คนตรี ๑ (ถูก กู) นักองค์ จวง,
 อุปราช, นุชาตภิระษัตริย์ ยุพะระรา, ชะปาตร์, ฉัตรดนาม
 เตรียม รักษา, นักระรา, พยายาม ถู้อยาม, มียอมนิ่ง, ทังธานี
 ท้าว พยา, พระ เชมร, เกณท์ รดม ถวาย บังคม, ค่อยทำ
 นุก, ทูก นำที่ ขุนตำรวจ, กวด ชัน, ชยันต์, คอบ ม้าช,
 ตำรวจ อ้อม, บ้อม ปราการ ๗ & คำ เจรจา (มีตา
 เชมร เจ้าพิการ กระเดือก เข้า มา อุปราช ถาม)

คาง เหลือง ๑ (เจ้า) บุตร ตำม นาย, ชาย
 คอลง, ของ ขยม ถูกรวดม, รวย เกณท์, เป็น ทหาร

ขุน หวดง พงัว ปราบ ขอม ๑๕

ขยม พ่อ, นั ก แก่ แด พิการ ขอ พระทาน, คน หนึ่ง, พัง

พยุง จะ ถูก พัง, ชัง กระคาย, กาย ก็ ชัด พอ ปฏิบัติ,

เถียง ขยม, ช่วย คัม หุง อีก ต้อง นุ่ม, คุม มา, รักษากรง

ขยม มั่ง, ถนอง, พระคุณ, กรณา ๗ & คำ เจรจา

๐ (ถูก คู้) เอก อุปราช, ตวาดแหว,

(อุปราช) อ้าย แก่ ชั่ว เห็น แก่ ตัว, ยิ่ง ถว่า ซำดี, คำสั่งนา

ถูกทั้ง สาม, เฮ้ยไป ตาม, เอา ตัว มา จะยอม ตาม, วาจา,

มั่ง ว่า วอน ๗ ๒ คำ เจรจา (ตา เล้า บอก ตำรวจ

ไป ตาม มา พอถูก มา ตา เล้า ดีใจ ถวาย บังคม ถวาย

พระพร เล็กๆ จะ ขอ ถูก คน ไน้ คน ไ้ ให้ ถูก กราบ ไหว้)

ขม เมียด ๐ (อุปราช) มัน ดู ถูก, ถูก ข้าย

พ่อ, ทวยศ เอา ไว้ หมด, เกิด ทั้ง สาม, ตาม มั่ง ถชน

เฮ้ย ทหาร, วาน ช่วย คุม, ตั้ง หตุมนอน คัด หัว ช้อน,

[illegible]

องค์ พระ ปาตฺตร ด้วย หน้า นทร ทรง พระ สรวด)

ไม่ละถก เห็นโอรส, ต้มเหต่า, เม่าเลี้ยงใหญ่ เชื้อเคย
เป็น, พระอาจารย์, คณาน เข้าไป บังคมไหว้, ทูลทัก,
ปาลัดร์ พัดัน (ทะละหะ) การทัพศึก, อึกเหี่ยม,

พระ องค์ เคย, ไกรต เถว ย, แด่ น้า จันทน์ พระ หัตถ์ ดั้น,

ทัพ ไฉย กัดบับ, ฉากุด, ขอ ทุด หำม เชื้อ ครมฺา,

ว่า สอน,โปรด ผ่าน ตาม การ สงคราม, สำคัญ กว่า,

ດູຮາບານ ຫ ໒ ຄຳ ເຈດາ

ทรงกิจจก. ทศก. ล้อบชา เสก พระอ.
แปลว่า ไปเสีย ๑๖ ยอด หวด หวด, หวด หวด
หวด หวด หวด หวด หวด หวด หวด หวด
ไป หวด หวด หวด หวด หวด หวด หวด หวด

อนันต์ ๑ (ถูกคู่) พังเยย พังทัด องค์

ปาตศร, ตบพระ หัตถ์, อยู่ นาด นาน (ปาตศร) ช้าง

ทวง ทัก, หนัก หนา, พระ บาจารย์ จง เชื้อ หาดาน, เกิด

ผีมือ, ไม่ทอ เกย ถึง จะ คม, น้ำ จันทร, ชน ถ้า คร

แม่น ยิง ศร, แม่น กว่า, หนะ ตา เขย นั้น ถูก ตา, มา

นี้มานี้, มา ชี้ เขย มี หอมอบ เขย, ชี มา, ไม่เข้า

การ ๒ & คำ เจรจา (ครวัด เรียง ทนอบปรัก

วัน หนุม บุตร ชาย ยอด รัก ของ พระ ยาทะทะหะ ให้มา

ยืน อยู่ สุดโค้ง แล้ว ครวัด เรียง พระ แสง ศร มา)

อกโครง ๑ (ปาตศร) บอก จริงๆ, หาดาน

จะยิง, หวดให้ เห็น ทุกเส้น เข็น, แขง แรง, ดอง แผลง

ผดาม ถูก น้ำ จันทร, มัน ยิ่งไว, ไม่สั่น พระ

๑๘ รับ คึกไทย

อาจารย์, วาน อย่าง ก, วิศกไป (ถูก คู้) ครัสเท่า
นั้น, ฝัน ผนว, คว้า คร ทรวง ชน ด้าย ก่ง, หมาย เต็ง, เพ่ง
ศูนย์ ได้ เออ แม่น จริง, ยิง ถูก, ถูก หัวใจ ถ่มตง
ใน, หน้า ฉาน, มี ทน ชัก ๗ & คำ โอด เจรจา

ไพรีสัตว์ ๑ (ถูก คู้) ส่ง ตำร พยา, ทะทะหะ,
เงอะงะ งก เห็น เตือด ตก, ตาย งอ, ทมอ ปรัก พระ
บุตรา, ว่า ตำรวด, สรวด ฮัก ๆ ฮาว อุปราช, ขยาค
พยัก, ขดัก ทรวง ๗ ๒ คำ เจรจา (ต่าง คตถึงงัน
พอ เตียง เหว หะ ตัน เต็น ด้วย ทด กัดบ ผู้คน คึก คัก
จน บรรณาการ วัง ฮอ ๆ มา ว่า ทพิไทย จะ ตันคร
หอดวงให้ ได้ ต่างตกใจ ก็)

บิต ม่าน

ขุน หลวง พงษ์ ปราย ขอม

๓๘

ชุด ที่ ๓

(มีไชย เชมร) ฉากใน ราช มณเฑียร นคร หลวง

กรุง กัมพูชา ตัวละคร มี นัก องค์ สมเด็จ พระ บรมมด
พงษ์ราชา แดนก สนม นาง

สุริโยไทย รับ ตัวตรี ๑ (ลูก คู่) สมเด็จ

บรมมด พงษ์ ได้ ทรง ราช ถ้อง พระบาท, ศรีธาร,

ผ่าน กรุง หลวง มอม ข้า นาค, ราชกิจ, สัตถ์ ทั้ง

ปวง แก่ องค์ จวง, อนุชาติ, ราชานุชา ชหมก มุ่น,

วุ่น สวดดี, ประมาท มั่น นา ภา ชน, คนอง ดำ ฤกษ์,

มิด มิด หน้า แสน สนม, กรม กำ หนด, ยัย อัครา ถึง

แต่ง องค์, ทรง ภูษา, เป็น นารี ผิด ฤกษ์ ฤกษ์, ไว้ ได้,

โปรด เย็บ เขียว ชุน ตะเคียว, ร้อย กรอง, คดอง คัด คัด

ทรงกระโสม ท้าวสิริราช เสด็จพาท พระ
พระลือของทรง ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
ราชวงศ์ท้าวสิริราช เสด็จพาท พระ
๒๐ มีไชย เชมร

เสด็จ ประทับ, พับ เขียง, เขียง อินทรีย์ เหมือน ดัชนี,

ท้าวกระ ทำ, ไม่รำ คาญ ๒ ๖ คำ

ควน ทา ๑ (ถูก คู้) ร้อน พระใจ, แต่ ทพิไทย,

มาราญ รอน ๑๖ ด้อม นคร, หลวง รุก, รอน ทุก ด้าน

พระ อุปราช, กราบท ครอบ หน้า, ไป รำ บาน ถึง เขียว

ชาญ, มีไชย, ที่ไม่ พัน ชุน หลวง พงษ์, นำ กัด, คั่ว

เก่ง กัด ยก หุ่น มา, มาก ด้อม, ช้อม ผด ให้

บุตรา, ปา ดัชนี, จักร พด ช่วย ขาว คน, บ้อง วิญ,

กัณฐิกร ๒ ๔ คำ (๑ ๖ ๖)

เมา ไม่น้ำ ๑๐ (ถูก คู้) ครั้น สาว ๆ, หน้า

ยวน, ชวน เชอ ปดม ก็ เคย ด้อม, คัก เลื่อ, เหลือ เหม

หมื่น ทรง ขับ ร้อง, คนอง เล่น, ไม่เป็น ชัน ให้

กรุงราชบุรีเมืองวังแก้ว กวายน
ห้องห้องวิชัยบรรพ
ฉันทะบุรีเมืองขอมขอมขอม
ฉันทะบุรีเมืองขอมขอม

ขุน หลวง พงษ์ ปราม ขอม

๒๓

โฉมฉิน,รำถวาย,ถวาย กัง วด ๗ ๒ คำ เพลงเขมรจีน

เนาะ (เล่นพ้องว่าขับร้องต่างๆ) **เพลงประจิม**

เขาเขี้ยว ๑ (ถูกคู่) เห็น ชแม่, แร่ มา, พญา

ชแม่ คตัง แด, เด็ก ดัก, พระ ภักดิ์ร้ย่น (พญา)

อไร เหว่ย, เขี้ยว แม่ ท้าว, ช่าง วัพล ฤทธิพิไทย, ได้

ปลัด, รุก รัน เรา (ชแม่) องค์ ปาตัก, ตรัสใช้, ให้

ฉดอง จะขอ เฝ้า, ทูล ดออง, พระ บ้อง เกด้า ด้วย

การ ทพิ, คับ ชัน, ไม่ บรรเทา พระ อุปราช, ก็ จะ เฝ้า,

เฝ้า รุก ๗ คำ, เจรจา

เพลงประจิม ๑ (ถูกคู่) ชัด เขย ชัด ขรา ชัด

ชัด, ผดัก ฤษา, สไบ ศรี (พญา) ทำใจ ละ เรา, นอก

เขา, เข้า มา ชี (ถูกคู่) ประ ทับ พระ ยี่, พุ่ ทัก, เหม่อ

ตรึก ตรอง ๗ ๒ คำ, เจรจา (พาเข้ามา)

ทางเหนือ ๑ (อุปราชา) พญาทัพ, รัช
 ทูตา, บรรณาการ ชู จะ ยก, ทวยทหาร, ไทยทั้งผอง
 มาผจญ, ปล้นกัมพูชา, ตัดปรองคอง เห็นเหนือบอง,
 นครหลวง, ทันท่วงที (พญา) เจ้าปาดัตร์, จิตทัพ,
 รัชสีนา ต้องช่วยอา, รบสู้, กู้กรุงศรี (ปาดัตร์
 เม) นลของยุคต, จนดิน, สิ้นชีวิต แต่ครั้น,
 กัมพูชา, ทำประไลย (พญา) ไปต่อว่า, พญา
 พงศ์, อย่ากลัวชีวิต ว่าเคยเป็น, ไม่ตรี, แต่ไหน ๆ
 ยอให้เขา, เอาทัพ, เขากลับไป นองจวงด้วย, ช่วย
 ยอให้, หนักใจเรียน (อุปราชา) นลของพระคุณ, มี
 ยอากขุน, ชูดีพระบาท ไซ้จะขาด, รบรบ, สู้ทัพ
 เตียม เหนือปัญญา, พาหะ, ถึงกระเตรียม ทหาร
 เขาเหียม, หาญเฮ, เตก้นมา (ปาดัตร์ เม) ถึงเจรา,

ว่าเท่าไร, ไหน ตำรวจ เขา แก่ ผิด, โกรธ แค่นั้น, เรา
 แค้น ตำ ด้วย เลี้ยง พระ, ศรี สวัสดิ์, น้อง นิดา ทด
 ปฤกษา, พระ อา แล้ว, ก็ แล้ว เขา (พญา) อย่า เป็น
 ไหร, โดน เตา, มา ชุ่ม ชำม คน สยาม, ฤา เขมร,
 ก็ เล่น เข้า แม่น อ้อ แอ้, แพ้ ดี ตู, ก็ ดู เขา ทั้ง ดู
 เจ้า, น้อง ยา, ซ่า หนะ เฮอ ๗ ๑๒ คำ เจรจา (ทั้ง หึง
 ทั้ง วิดก ทั้ง ชู ทั้ง ยอ เหลว ๆ ได้ พระ น้อง พระ บุตร ทรง
 กรรแสง ออกไป ตรัส ว่าเท่า นั้น ก็ จะ แล้ว)
 เหว บาง ๑ (ถูก ชู) นัก เขย นัก ดันม
 ถวาย บัง คม, ยม ยม, กระ หยม เหยอ ประ โคม ครัวม,
 นวอม ห้อง, ร้อง บำ เหว จน ท้าว เหว, แผลอ คึก, ถิ่น
 คึก ไทย ด่วน ทรง ผดิด, ใโบ สบัต, เป็น ดัตรี ทรง
 คัด ดี, ย่า เฮ, เกด ไถด นาง รำ พ้อน, พระ ฌอน,

๒๔ มีไชยเขมร

ฉ่อน ปรางค์ใน ชแมงจิตร,ไม่เป็นใจ,ร้องให้ ไทรม ๗

๔ คำ เพดงเขมร ตอนทา (พ่อนรำเด่นโตเด เตียง
ให้เตียงบ้นให้ ไปดื่บให้ ไปห้าม เขาไม่หยุด ก็กรัว
ชแม่ม ต้นม ตระหนก ก็ทรงพ้อ)

กต๋อม ดูก ๑ (ลูกคู่) พยามโน,โผดเข้า
มา, หน้า บ้อง แว (มโน) ทูต หม่อม แก้ว, ตาย แล้ว
เรา, เขาหักโหม บ่น กำแพง, ทแดง ประดู, ปล้น
จุใจม เข้าเมืองได้, ได้โครม ๆ, รุกโรมรัน พระ
อูปราช, เขาพิซาญ, ขาด พระ คอ องค์ พระ หน่อ,
ปาตัต, เขา มัด มั่น นำกลว้เค็มที่,ขยมด, โดด
หั้น ทั้น ไม่ชั่วพด้น, มั่น คงวาง, มาปรางค์ใน ๗

๔ คำ เจรจา (นัก ต้นม ร้อง กรีดกราด ตกใจ ทูต รุมให้
ช่วย บาง คน เผลอ ตี โทษ ทับ พญา ก็ เผลอ พ้อน แล้ว

ขุน หวดง พงวิ ปราบ ขอม

๒๕

ก็ ยืน ฐั คี ด้มอ คดั่ง ครว้ให้ยอ เขา พยามโน
ว่าไม่ไหว ก็ กรว ด้ยว ก็ ทรวง พระ กรวแดง)

ขอม ๑ (ถุก คู้) ด้ยง ค้าง ค้าง หน้า,
พยามโน ด้น ถตา, หน้าไหล, โฮ ร้องให้ พระดำ พงษ์,
องค์ ด้น, พรัน ทพิไทย ด้ว ทรวง ไวย, ด้ง ว่อน, จม
อ้อน แวง พระจิม เงก, เอก เชนก, เคก คาถา ด้ยง
บั้ง บง, ทดง ด้ว, คว้ พระ ด้ง ด้ว รุม กอด, พระ
ก็ ทอด, องค์ คแดง เนตร ด้ง ๆ, กะ ด้ง กะ ด้ง, โคก
ไวย ข ๕ ค้า โฮด พงง ด้ง ไม่นวม (ขแม่ พยา
มโน ด้งไป มง ว่า เข้า มา ด้ง นั้น ด้ง นี้ ก็ ยิง จ้า ด้ง
หวน)

ด้ง เมือง ๑ (ถุก คู้) ก้าง ด้ง ทาน, เห็น ทหาร,
ด้ยาม เยี่ยม ด้ง ควม ด้ยม, ตก คดั่ง, ประ ด้ง

អ្នកប្រឹក្សា ហ៊ុន សែន

แกว่งไกว, ไถ่ชานา พยาทำแห่ง, พยาแก้ว, ชนายน ลัก

แผ่น สอึก, ขัมขแมร์, แร่ ถดดา จะ จัม องค์, พระพุทฺธ, พระ

ราชา, แทง กรรฐา, ข้า พระ องค์, ทิ วง คต ๗ ค่ำ

โอด เชิดชู ๒ (ทหารไทย ภูได้ จั้ม พระยาเขมร นัก ดนม

ท้าวแม่ นาง ร้อง กรีด กราด คุม เข้าโรง แล้ว พวก

ทหารไทย แถลงค้นหา)

เคมี เวชย © ขน ขอม, ขบ ยขม, มนไม่ขน

เคย บัก บิน, อักตัญญูตา, แذن ด่าหค์

๒ ๒ ๒ ๒
หลายร้อยปี, แม้แต่ขอ, ทฤษฎี

จน ปราบกฏ, จค ดง, พงษาวดาร

คุณดี, ในครัว, อยุทธยา

ขุน หลวง พงษ์ ปราน ขอม

๒๗

มิรุชา, ดั้ม คักดี, เป็น หตัก ฐาน

แดง มัณฑา, ประดำ จำ, คำ โน ภาณ

ถาถั่วท่น, ถังบ้านเขิญ, เจริญ เขย ๒ & คำ

นิต ม่าน

ศุภมัตต

